

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců Mgr. Ondřeje Mrákoty a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobce: **S. M.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 1. 2004, č. j. OSV - 10165/03/SD - 302/KR, o dávce sociální péče, o ustanovení advokáta, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 3. 2010, č. j. 38 Cad 2/2004 - 200,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá výrok II. usnesení Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) ze dne 19. 3. 2010, č. j. 38 Cad 2/2004 - 200, kterým byl JUDr. Milan Janíček zproštěn povinnosti zastupovat v řízení žalobce (výrok I. usnesení) a stěžovateli nebyl ustaven zástupce z řad advokátů (výrok II. usnesení).

Rozhodnutí krajského soudu vycházelo ve vztahu k výroku I. z toho, že z podání JUDr. Milana Janíčka, který byl jako zástupce z řad advokátů žalobci ustanoven usnesením ze dne 14. 4. 2008, č. j. 38 Cad 2/2004 - 74, a stěžovatele vyplynulo, že mezi nimi neexistuje vzájemná důvěra. Kasační stížností napadený výrok II. usnesení krajský soud odůvodnil s odkazem na věci konkrétních spisových značek tím, že z úřední činnosti je mu známo, že stěžovatel nespolupracuje s advokáty, kteří mu byli na jeho žádost v jiných věcech soudem ustanoveni. Po uvedení příkladů nesoučinnosti stěžovatele krajský soud konstatoval, že stěžovatel opakovaně uplatňoval bezdůvodné výhrady vůči ustanoveným advokátům, čímž narušoval vzájemnou důvěru mezi advokátem a klientem a ve svých důsledcích opakovaně zmařil účel ustanovení zástupce. Jednání stěžovatele vede k průtahům v řízení a prakticky znemožňuje, aby řízení bylo v přiměřené době skončeno. Další rozhodování o dalších případných opakovaných žádostech

stěžovatele o ustanovení advokátů postrádá v dané věci smysl, proto krajský soud stěžovateli jiného advokáta neustanovil.

Stěžovatel proti tomuto usnesení krajského soudu podal kasační stížnost, která je téměř nečitelná, ale lze z ní k věci dovést, že se domáhá zrušení výroku II. tohoto usnesení, neboť soudkyně, která toto rozhodnutí vydala, se svými kolegy zamítá, odmítá, zastavuje a současně nařizuje jednání. Krajský soud se vůbec nevypořádal se žalobou, neustále odmítá veřejně projednat jeho ústavně zaručená práva, která jsou závazná a mají přednost před zákonem. Soudkyně JUDr. Drahošová a ostatní soudci krajského soudu rozhodli neveřejnými rozsudky, ve stejné věci rozhodl Nejvyšší správní soud neveřejnými rozsudky, jde pouze o opakování vlastních rozsudků, stěžovatel situaci přirovnal k „Plzeňské právnické fakultě“. Dále stěžovatel namítl, že soudkyně JUDr. Drahošová a její kolegyně u krajského soudu, jakož i všichni soudci Nejvyššího správního soudu, jsou vyloučeni dle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř.“). Stěžovatel uvedl, že věc je v rozporu s ústavními zákony České republiky a soud je povinen ji předložit podle čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky Ústavnímu soudu. Dále žádá, aby mu soud podle § 35 odst. 6 s. ř. s. ustanovil advokáta Mgr. Františka Drlíka. Soud doposud nespojil více jak 100 (může být také „200“) opakovaných žalob, jde o odepření práva na zabezpečení.

V podání ze dne 4. 5. 2010, které bylo zdejšímu soudu doručeno dne 6. 5. 2010, stěžovatel dále uvedl, že krajský soud i Nejvyšší správní soud rozhodovali „neveřejnými“ rozsudky, zopakoval námitku vyloučení všech soudců Nejvyššího správního soudu a zopakoval svůj návrh na předložení věci Ústavnímu soudu.

Podáním ze dne 4. 8. 2010 namítl stěžovatel dále konkrétně podjatost soudce Mgr. Ondřeje Mrákoty a o této námitce rozhodl Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 26. 8. 2010, č. j. Nao 69/2010 - 242, které právní moci nabylo dne 8. 9. 2010, tak, že jmenovaný soudce není vyloučen z projednávání a rozhodnutí této věci.

Nejvyšší správní soud dále uvádí, že stěžovatel rovněž namítl podjatost všech dalších soudců pracujících na zdejším soudu. Takto namítnutá podjatost nicméně znamená, že pokud by mělo být stěžovateli vyhověno, nemohl by o kasační stížnosti rozhodovat vůbec nikdo, jelikož neexistuje žádný jiný soud, který by o ní mohl rozhodovat namísto Nejvyššího správního soudu, jelikož v tomto typu řízení je tento soud nezastupitelný. Za těchto okolností nemělo žádného rozumného smyslu postupovat podle ustanovení § 8 odst. 5 s. ř. s., jelikož pokud by o této námitce mělo být rozhodováno, zase by o ní rozhodoval jiný senát, jehož všechny soudce však stěžovatel rovněž označil za podjaté. Navíc ve vztahu k soudcům JUDr. M. Tomkové, JUDr. B. Hnízdilovi a JUDr. B. Chrástilové již Nejvyšší správní soud rozhodl usnesením ze dne 19. 6. 2008, č. j. Nao 73/2008 - 114, tak, že nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí v této věci (v řízení o dřívější kasační stížnosti stěžovatele vedené u zdejšího soudu pod sp. zn. Nao 73/2008).

Proto soud přistoupil přímo k projednání a rozhodnutí věci samé, přičemž je vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud konstatuje, že za situace, kdy byl kasační stížností napaden výrok II. usnesení, kterým krajský soud neustanovil stěžovateli zástupce z řad advokátů, připadá v úvahu toliko kasační speciální důvod zakotvený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., podle něhož lze podat kasační důvod z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení. Ostatními důvody se proto soud nezabýval.

K samotné kasační stížnosti soud uvádí, že se obsahově převážně míjí s podstatou napadeného usnesení, protože kasační stížnost rozsáhle pojednává také o zcela jiných řízeních. Na takto pojatou kasační stížnost proto zdejší soud nemůže v těchto jejích částech nikterak věcně a argumentačně reagovat, a proto se zabývá pouze námitkami, které se obsahově týkají stěžovatelem napadeného usnesení krajského soudu.

K námitce podjatosti soudců, provádějících úkony krajského soudu, Nejvyšší správní soud připomíná, že usnesením ze dne 21. 7. 2004, č. j. Nao 18/2004 - 40, rozhodl, že soudkyně Krajského soudu v Ostravě JUDr. Drahošová, která v této věci rozhodovala, není vyloučena z projednávání a rozhodování této věci a z obsahu soudního spisu nevyplývá, že by se na projednávání a rozhodování dané věci (zejména ve vztahu k nyní kasační stížnosti napadenému usnesení krajského soudu) podíleli jiní soudci krajského soudu. Obdobné platí také v případě usnesení krajského soudu ze dne 1. 7. 2009, č. j. 38 Cad 2/2004 - 171, které bylo zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2009, č. j. 6 Ads 117/2009 - 192, protože jej vydala soudní tajemnice, která je podle platných a účinných právních předpisů vydat nemohla (v podrobnostech odkazuje zdejší soud na své výše citované rozhodnutí, které bylo účastníkům doručeno a je součástí soudního spisu). Tato soudní tajemnice se pak dále na rozhodovací činnosti krajského soudu nepodílela. Tato kasační námitka proto není důvodná.

Důvodná není ani kasační námitka, v níž žalobce namítá, že krajský soud a Nejvyšší správní soud rozhodoval „neveřejnými“ rozhodnutími, protože podle § 109 odst. 1 s. ř. s. o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání a jednání nařídí k projednání kasační stížnosti jen tehdy, jestliže to považuje za vhodné nebo provádí-li dokazování. V dané věci dosud nebylo rozhodováno meritorně, bylo (a i tímto rozhodnutím stále je) rozhodováno prakticky jen o otázce zastoupení stěžovatele, k čemuž nevyvstala potřeba dokazování a s ohledem na to, že jde o procesní otázku není ani nařízení jednání vhodné a účelné. Ve vztahu k postupu krajského soudu pak nelze než konstatovat, že krajský soud rozhodoval výhradně usnesením, které se vyhláší veřejně jen tehdy, pokud bylo učiněno při jednání (§ 55 odst. 1 s. ř. s.), jež se však nařizuje výhradně k projednání věci samé (§ 49 odst. 1 s. ř. s.) a v případech, kdy je třeba provést dokazování. O tyto případy se však v posuzované věci nejedná, krajský soud svým usnesením rozhodoval o procesních otázkách (tj. o zproštění ustanoveného advokáta zastupováním stěžovatele a zamítnutí žádosti stěžovatele o ustanovení zástupce nového), k čemuž nebylo nutné provádět dokazování.

K další námitce stěžovatele, v níž trvá na tom, aby mu byl ustanoven zástupce z řad advokátů Mgr. František Drlík, pak Nejvyšší správní soud konstatuje, že z obsahu správního spisu je zřejmé, že k žádosti stěžovatele (v žalobě žádal o ustanovení advokátky Mgr. Pavly Frodlové) byl stěžovateli usnesením krajského soudu ze dne 14. 4. 2008, č. j. 38 Cad 2/2004 - 74, ustanoven zástupce z řad advokátů JUDr. Milan Janíček. Kasační stížnost stěžovatele proti tomuto usnesení, v níž žádal o ustanovení zástupce z řad advokátů JUDr. Víta Vohánky byla zamítnuta rozsudkem zdejšího soudu ze dne 30. 10. 2008, č. j. 6 Ads 54/2008 - 119. Žalobce poté požádal o změnu advokáta JUDr. M. Janíčka s tím, aby mu byl jako zástupce ustanoven advokát JUDr. Vít Vohánka z Prahy. Jeho žádost byla zamítnuta usnesením krajského soudu ze dne 23. 1. 2009, č. j. 38 Cad 2/2004 - 140, a kasační stížnost stěžovatele proti tomuto usnesení, ve které namítal, že jej JUDr. M. Janíček podvedl a jedná v rozporu s jeho zájmy, byla zamítnuta rozsudkem zdejšího soudu č. j. 6 Ads 36/2009 - 154 ze dne 25. 3. 2009. Ustanovený zástupce stěžovatele JUDr. M. Janíček přitom již přípisem ze dne 6. 2. 2009, který byl krajskému soudu doručen dne 9. 2. 2009, požádal krajský soud, aby jej zprostil povinnosti stěžovatele zastupovat. Svou žádost odůvodnil komunikačními problémy a vzájemnou nedůvěrou mezi ním a klientem.

Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 25. 3. 2009, č. j. 6 Ads 36/2009 - 154, konstatoval, že mimo jiné lze v jednání stěžovatele (v případě jeho žádosti o ustanovení zástupce z řad advokátů a jeho následném postupu) vidět spíše pokus o zneužití dobrodiní práva. Z obsahu soudního spisu, jakož i z kasační stížnosti napadeného rozhodnutí, v němž krajský soud v souladu s § 121 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), ve spojení s § 64 s. ř. s. vychází ze skutečností, jež jsou mu známy z úřední činnosti, je zřejmá správnost závěrů krajského soudu, že ze strany stěžovatele při jeho žádostech o ustanovení zástupce z řad advokátů jde o zneužívání práva na ustanovení zástupce dle § 35 odst. 7 s. ř. s. Žalobce totiž v průběhu mnohých řízení, vedených před krajským soudem např. pod sp. zn. 38 Cad 1/2006, 38 Cad 2/2006, 38 Cad 2/2008, 38 Cad 1/2007, žádá opakovaně o ustanovení zástupců z řad advokátů, ale v případě jejich ustanovení proti nim vznáší blíže neodůvodněné výhrady, kterými narušuje jejich vzájemnou důvěru. Učinil tak i v nyní projednávané věci, kdy se bez uvedení konkrétních relevantních důvodů domáhal změny advokáta a ustanovenému advokátovi JUDr. M. Janíčkoví neposkytl ani potřebnou součinnost, čímž účel právního zastoupení zcela zmařil. Výlučně toto chování stěžovatele má tak za následek průtahy v řízení před krajským soudem a pokud stěžovatel v nyní podané kasační stížnosti namítá (jak lze dovodit z jejího téměř nečitelného znění), že krajský soud se jeho žalobou nezabývá, musí Nejvyšší správní soud konstatovat, že se krajský soud dosud věcí samou s ohledem na neustálá podání stěžovatele a jím podávané kasační stížnosti právě ve vztahu k jeho právnímu zastoupení ani zabývat nemohl. Za dané situace jde ze strany stěžovatele o zneužívání dobrodiní zákona, které zajišťuje i lidem (účastníkům soudních řízení), kteří nemají dostatek prostředků, aby si sami zajistili právní pomoc, kvalifikovanou právní pomoc s cílem, aby pro neznalost zákonů a ostatních právních předpisů neutrpěli v řízení před soudem újmu. V neposlední řadě lze v této souvislosti odkázat také na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2006, č. j. 8 Afs 144/2005 - 137 (dostupný na www.nss.cz), podle kterého *„Cílem ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. je poskytnout kvalifikovanou právní pomoc rovněž sociálně slabému účastníkovi řízení. Toto ustanovení vychází z logiky, podle které by zákon nemohl splnit svůj účel a byl by diskriminační, kdyby intenzita ochrany závisela na sociálním postavení navrhovatele. Ustanovení zástupce navrhovatelé není automatickým úkonem soudu, nýbrž úkonem vyžadujícím určitou také součinnost ze strany navrhovatele. Aktivita navrhovatele se pak nutně musí projevit rovněž v komunikaci s ustanoveným zástupcem; v opačném případě je zastoupení zpravidla zcela bez efektu. Nekomunikuje-li navrhovatel s jemu ustanoveným zástupcem, musí pro to vždy být věrohodné a akceptovatelné důvody takový postup ospravedlňující (srov. Soudní judikatura ve věcech správních 674/2000).“*

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že i v procesním právu platí obecná právní zásada, že výkon práv, který je v rozporu s dobrými mravy, nemůže požívat právní ochrany. Poskytnutí ochrany zneužívání práva na ustanovení zástupce z řad advokátů by v daném případě bylo diskriminační i vůči jiným účastníkům řízení, kterým toto právo svědčí, ale oproti stěžovateli jej nezneužívají.

Na základě výše uvedeného shledal také Nejvyšší správní soud jako nedůvodný návrh stěžovatele na předložení věci Ústavnímu soudu dle čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky, kdy ostatně stěžovatel sám blíže tento svůj návrh ani věcně a právně neodůvodnil. Zdejší soud ostatně neshledává úpravu provedenou § 35 odst. 7 s. ř. s. z jakýchkoliv důvodů neústavní, protože je zejména provedením č. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Za popsaného stavu proto krajský soud nepochybil, jestliže stěžovateli neustanovil nového zástupce z řad advokátů, neboť stěžovatel se sám svým jednáním, resp. svou nečinností, zbavil možnosti využít služeb ustanoveného zástupce. Kasační stížnost proti výroku II. usnesení krajského soudu je tedy nedůvodná a Nejvyšší správní soud ji proto zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). S ohledem na povahu dané věci nelze ani hovořit o úspěchu žalovaného, kterému ostatně žádné náklady řízení o kasační stížnosti nevznikly, a proto mu soud právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. září 2010

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu